

Halló, itt Balaton! – megnyílt a plakátkiállítás

A fonyódi Művelődési Központban nyílt meg a plakátkiállítás Bata Lőrinc fonyódi könyvtáros, könyvterjesztő hagyatékából. A kiállítás az 1950-es évek közepétől az 1980-as évek derekáig mutat be plakátokat, szórólapokat, meghívókat, prospektusokat és egyéb dokumentumokat.

Hidvégi József polgármester mondott köszöntő beszédet.

„Fonyód városának az elmúlt 16 évében minden kulturális rendezvénye és kezdeményezése a hagyományok tiszteletén alapszik. - kezdte a polgármester. Varga István helytörténeti kutatásai a helyi identitást erősítik, éppen úgy, mint ahogy teszik a Fonyódi Betyárok néptáncosai, valamint az I. Gyermekhuszár és Tüzér Bandérium tagjai, közel 120 helyi fiatal. Fontos, hogy a múltunkat a fiatalok is megismerjék. István ebben óriási munkát végez.” – méltatta Varga István munkásságát a városvezető.

Varga István elmesélte, hogy amikor 2000-ben Fonyódra került, hogyan találta meg Bata Lőrinc fonyódi hagyatékát az akkori könyvtárban. Az 1950-es évek közepétől Bata Lőrinc rendszeresen gyűjtötte a fonyódi és balatoni rendezvények plakátjait, szórólapjait, meghívóit; fonyódi szolgáltatók hirdeteményeit. Elrakott több településismertető prospektust is. A saját házában a padlásán tárolta évtizedeken keresztül őket, majd a halála után egy részük a fonyódi könyvtár tulajdonába került unokahúga, **Bata Márta** jóvoltából, akinek a szerepét Varga István kiemelte a hagyaték megőrzésében.

Katona Csaba történész méltatta a helytörténészek munkáját, ami sok esetben egyemberes feladat. Ő írta annak a katalógusnak az előszavát, amely a kiállítás anyagából készült és ez alkalommal jelent meg.

„A plakátgyűjtemény a helytörténeti kutatások nemes hagyományába illik bele, de túlmutat azon. Bata Lőrinc nem csak fonyódi, hanem balatoni plakátokat gyűjtött össze, ezért térségi, regionális jelentősége van a gyűjteménynek. Ez a gyűjtemény valójában lefedi a teljes Kádár - korszakot. Gyakorlatilag az 1963-as kádári gulyáskommunizmus, vagy puha diktatúra kialakításától a plakátokkal eljutunk egészen oda, hogy 1989-ben Fonyód község várossá válik.” – ismertette Katona Csaba.

A kiállított plakátok között több olyan is szerepel, amelynek hátuljára Bata Lőrinc feljegyezte a rendezvényről szerzett benyomásait, vagy éppen azt, hogy milyen körülmények között szerezte be a plakátot. Olyan is szerepel a gazdag gyűjteményben, amelyet kirakatról szedett le, de olyan is, amelyet törmelékek közül, vagy éppen kerítésről mentett meg az utókornak. A plakátokon olyan sztárok nevei szerepelnek, mint Hofi Géza, Zalatnay Cini vagy éppen Korda György. Korda György tavaly nyáron kapott egy fonyódi fellépésén egy korabeli plakátot ajándékként, ami szintén a hagyaték eredménye. A kiállítás legértékesebb darabjai a kézzel készített plakátok, amelyek teljesen különleges darabok, hiszen csak 1-2 darab létezik belőlük, - ezt Katona Csaba is kiemelte, de különös értékkel bírnak a közösségi eseményt, színházi programot, szolgáltatót hirdető plakátok is. Ma már a számunkra természetes bő információáradatban nehéz felismerni, hogy akkoriban mekkora jelentősége és üzenete volt egy – egy ilyen kisnyomtatványnak.

A könyvterjesztő munkájáról Ember Judit „Az olcsóját és a jóját” című 1974-es dokumentumfilmjét mutatták be, amelyben a rendező kamerával kísérte Bata Lőrincet Öreglakra, ahol könyveket árult és vett is. Érdekes volt szembesülni a korabeli nyelvezettel, humorral és azzal, hogyan cserélt gazdát egy – egy kötet akkoriban. Varga István ismertette, hogy járt a helyszínen és egy szereplőt - Sutyor Irmát - meg is talált, akivel sikerült a többi egykori résztvevőt is beazonosítani. A katalógus egyébként a film dialógusait, párbeszédeit is tartalmazza.

Megtudhattuk az eseményen, hogy a „Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa” program keretében sikerült a Nemzeti Kulturális Alaptól támogatást nyerni és Fonyód Város Önkormányzatának

a segítségével tudták a kiállítást megvalósítani, illetve hozzá kapcsolódóan egy olyan katalógust megjelentetni, ami több mint 150 plakátot, prospektust, meghívót mutat be. Természetesen Bata Lőrinc életével és munkásságával kezdődik a kiadvány, amely kedvezményes áron megvásárolható a fonyódi könyvtárban.

Varga István megköszönte mindenki munkáját, akik hozzájárultak, illetve segédkeztek, hogy létrejöhessen a kiállítás. Ilyen volt Kajetán Jácint fotográfus, aki a digitalizálásban töltött be kulcsszerepet. Csáki Krisztina önkéntesként járult hozzá a tárlat megvalósításához, illetve István közvetlen munkatársai közül Pomozi – Fehér Jennifer és Patkó Edit segítették a munkát.

Bata Lőrinc unokahúga, Bata Márta Fonyód Város Emlékérmét kapott, hiszen az kizárólag rajta múlt, hogy nagybátyja 1991-es halála után a hagyaték megmaradt és a könyvtárhoz került. Ajándékként az első példányt a könyvből Bata Mártának ajándékozták.

Az események készült fotók albuma megtekinthető az alábbi linkre kattintva:

<https://www.facebook.com/media/set/?vanity=fonyodmedia&set=a.720895972867424>

Az eseményről készült videónk megtekinthető az alábbi linkre kattintva:

<https://www.youtube.com/watch?v=P6JDRRefXXQ>

A kiállítás 2023. május 31-ig látogatható a Művelődési Központ nyitvatartási idejében.

További információ:

Varga István könyvtáros, helytörténész

konyvtar@fonyod.hu

A témáról bővebben: <https://www.fonyod.hu/hu/fonyod-anno/plakatok/bata-lorinc>

Beszélgetés videóban Varga Istvánnal: <https://www.youtube.com/watch?v=IOYUR8f-BVw>